

İNFAZ SİYASETİNE İLİŞKİN MUHTASAR ÖNERİLER

Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ

Türk Ceza Kanunu'nun temel felsefesinde, hapis cezasının infazının hükümlünün infaz kurumuna girmesiyle başlaması, esastır. Ancak, kısa süreli mahkumiyetlerde, hükümlünün şahsi özellikleri de dikkate alınarak, cezasının seçenek yaptırım uygulanarak veya özel infaz şekillerine göre infazına karar verilebilmektedir. Keza, bu felsefeye göre, mahkûm olunan hapis cezasının süresi ne olursa olsun, infaz kurumunda çekilmesi sürecinde iyi halli olması ve özellikle **uygulanan eğitim programlarına olumlu cevap vermesi koşuluna** bağlı olarak, hükümlünün, bir süre sonra, kalan cezasının toplumsal ortamda çektirilmesine karar verilebilmelidir.

Buna göre:

a) Kişinin mahkûm olduğu hapis cezasının ne kadarını infaz kurumunda çektikten sonra toplumsal ortama geri döneceğinin önceden belirlenmemesi gerekir. Hükümlünün, infaz kurumunda hakkında uygulanan **eğitim programının sonuçlarına** bakılarak, cezasının kalan kısmının toplumsal ortamda çektirilmesine karar verilebilmelidir. Bu kararın, yüzeysel bir “iyi halli” olmaya değil, **efektif bir denetime, eğitimci ve psikolog raporlarına** dayanması gerekir. Bu denetim sonucunda hakkında olumsuz karar verilen **hükümlünün aynı denetime belirli aralıklarla tekrar tabi tutulması gerekir**. Hükümlünün cezasının kalan kısmının toplumsal ortamda çektirilebilmesi, mağdurun zararının giderilmesi, mağdurla barışılması, kamuya yararlı bir işte çalışma gibi, **belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesi koşuluna** bağlı kılınabilmelidir. Cezasının kalan kısmının toplumsal ortamda çekmesine karar verilen hükümlünün, belli bir kişiye adeta “**zimetlenmesi**”, **birebir denetim ve gözetiminin** yapılabilmesi gerekir. Toplumsal ortama geri dönen hükümlünün efektif bir denetimden yoksun bırakılması, yeni suçların işlenmesine davetiye çıkarmaktan başka bir sonuç ortaya çıkarmaz.

b) Hapis cezasının infazı sürecinde, hükümlünün cezasını infaz kurumunda çekmesine **alternatif** olarak uygulanabilecek olan **yaptırımların çeşitliliğinin artırılması**, bunların infazının efektif bir denetiminin yapılması, infaz sürecindeki koşullara göre **bunlar arasında değişkenliğin sağlanması** gerekmektedir.

c) Hükümlünün hapis cezasının infazı sürecinde hükümlünün **toplumsal ortama geri dönme ümidinin ve beklentisinin canlı tutulması** gerekir. Bu ümit yitirildiği takdirde, infaz sürecinde ne program uygulanırsa uygulansın, hükümlünün ıslah olmasını beklemek, hayalden ibaret olur.

Bu sistem, etkin bir infaz hakimliği ve denetim müessesesini gerekli kılmaktadır.

Ancak belirtmek gerekir ki, son yıllarda İnfaz Kanununa eklenen çeşitli “**geçici**” hükümlerle, **hükümlünün infaz kurumunda hiç yatmadan ve efektif bir denetim olmadan toplumsal ortama salınmasının** yolu açılmıştır. Bu “geçici” hükümlerde mahkumiyetin sebebini oluşturan suçlar dikkate alınarak, **hükümlüler arasında özensiz ve adil olmayan farklılıklar** oluşturulmuştur. Bu farklılıklar dolayısıyla, **infaz kurumlarında belirli suçlardan mahkûm olan hükümlü sayılarında ölçsüz artış ve yığılma** meydana gelmiştir.

Bütün bu konularda ayrıntılı bilgi için bkz.

ÖZGENÇ, İzzet: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ceza Hukukuna Giriş, Suç Teorisi, Yaptırım Teorisi, Milletlerarası Ceza Hukuku**, 18. bası, Ankara, Eylül 2022, “Yaptırım Teorisi” altında yapılan açıklamalar,

ÖZGENÇ, İzzet/ŞAHİN Cumhur: **İnfaz Hukuku**, 5. bası, Ankara, Ekim 2022.